

ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

นางสาวดารณี ครุฑดำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาการศึกษาเอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-242-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018893 | 1 ๙ ๖ ๗ ๒ ๕ ๕

RESULTS OF THE VOCATIONAL TRAINING AND DEVELOPMENT

CENTRE : PROJECT FOR THAI PEOPLE ALONG

THE THAI-KAMPUCHEAN BORDER AREAS

MISS DARANEE KROOTDUME

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-242-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา
โดย นางสาวดารณี คุรฑา
ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์อ่อนตา นพคุณ
 อาจารย์ปาน กิมบี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.กล้า สมตระกูล)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์อ่อนตา นพคุณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรนิท วัลย์พันธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ปาน กิมบี)

คาร์ณี ทรุฑคำ : ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา (RESULTS OF THE VOCATIONAL TRAINING AND DEVELOPMENT CENTRE : PROJECT FOR THAI PEOPLE ALONG THE THAI - KAMPUCHEAN BORDER AREAS) อ.ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ และอาจารย์ ปาน กิมปี , 157 หน้า ISBN 974-582-242-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา 4 ด้าน คือ 1. ด้านการประกอบอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ 2. ด้านความผูกพันในท้องถิ่น 3. ด้านการศึกษาต่อเนื่อง 4. ด้านการเป็นผู้นำและเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน และเพื่อเปรียบเทียบผลทั้ง 4 ด้าน ระหว่างผู้สำเร็จหลักสูตรเกษตรครบวงจรและผู้สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพพระยະស័ន โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สำเร็จการฝึกอบรมวิชาชีพจากชั้นเรียนภายในศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 577 คน และผู้นำท้องถิ่นจำนวน 8 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ต่อผู้สำเร็จหลักสูตร 4 ด้าน พบว่า

1. ด้านการประกอบอาชีพและเพิ่มพูนรายได้มีการเปลี่ยนแปลงในระดับน้อย
2. ด้านความผูกพันในท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง
3. ด้านการศึกษาต่อเนื่องมีการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง
4. ด้านการเป็นผู้นำและเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ระหว่างผู้สำเร็จหลักสูตรเกษตรครบวงจรและผู้สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพพระยະស័ន พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนในผลทั้ง 4 ด้านของผู้สำเร็จหลักสูตรเกษตรครบวงจรอยู่ในระดับมากกว่าผู้สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพพระยະស័ន

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

KEY WORD:

: MAJOR DARANEE KROOTDUME : RESULTS OF THE VOCATIONAL TRAINING AND DEVELOPMENT CENTRE : PROJECT FOR THAI PEOPLE ALONG THE THAI-KAMPUCHEAN BORDER AREAS. THESIS ADVISOR : PROF. OONTA NOPAKUN AND MR. PAN KIMPEE. 157 PP. ISBN 974-582-242-6

The purpose of this research was to study the results of the Vocational Training and Development Centre : Project for Thai People along the Thai-Kampuchean Border Areas in four aspects ; 1) Vocations and Increased Income 2) Attachment to Locality 3) Continuing Education 4) Leadership and Participation in Community Development Activities, and to compare these four aspects between those participants trained according to the full-circle agricultural curriculum and trained according to the short-term vocational curriculum. The instruments utilized in the collection of data were the Likert type questionnaire used with a sample of 577 trainees and the structured interview form used with a sample of 8 Local Leaders.

The important research findings in the four aspects are as follows : -

1. Changes in Vocations and Increased Income were found to be at a low level
2. Changes in Attachment to Locality were found to be in the middle range
3. Changes in Continuing Education were found to be in the middle range
4. Changes in Leadership and Participation in Community Development Activities were found to be in the middle range.

The result of a comparison between the two samples was that the participants who were trained according to the full-circle agricultural curriculum had a significantly higher average score of .05 more than the participants who were trained according to the short-term vocational curriculum.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การศึกษานอกโรงเรียน.....
สาขาวิชา..... การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....
ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *to to*.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ดร. อรรถ*.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *ดร. ชน*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณา และความช่วยเหลือจากศาสตราจารย์อุ๋นตา นพคุณ และอาจารย์ปาน กิมปี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนชี้แนะ ดูแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขและรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสอนแนะในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยและบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิระ นวพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และคณาจารย์อีกหลายท่านที่ได้กล่าวนาม ตลอดจนครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลในพื้นที่เป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณ ผู้ใหญ่บุญธรรม มาลา ผู้ใหญ่แก้ว เบ้าคำภา คุณชัชววรรณ อยู่เอี่ยม คุณวิไล เงินสมบัติ และอีกหลายท่านที่เอื้อเฟื้อแก่ผู้วิจัยในการให้สัมภาษณ์

ขอขอบคุณ คุณพรพรรณ สังขวดี คุณทรงศรี ศรีสุวรรณ คุณประสงค์ คุณเกษิษฐ์นันท์ ศรีแสงฉายและคุณรัตนา เพชรประดิษฐ์ เพื่อนและน้องที่เป็นมิตรตลอดเวลา

และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง คือ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาวทั้งสองและทุกคนในครอบครัว ที่ให้ทั้งความรัก ความอบอุ่น ตลอดจนสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้วิจัยตั้งแต่วัยเด็กจนสำเร็จการศึกษา

และสุดท้าย หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าหรือก่อประโยชน์อันใดก็ตามขอจงเสริมและเพิ่มพลังทั้งมวลแก่ประชาชนผู้ยากไร้บริเวณชายแดน ไปสู่ความมั่งคั่งและแข็งแรง เป็นปรากฏการณ์ที่แข็งแกร่งของประเทศชาติ.

ดาเรณี คุรุฑา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ท
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับผลของโครงการ	11
การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมและวิชาชีพระยะสั้น	16
โครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา	22
แนวคิดและทฤษฎีผลของ โครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
กรอบความคิดในการวิจัย	45
3. วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
ลักษณะเครื่องมือ	51
วิธีสร้างเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผล	100
ข้อเสนอแนะ	110
รายการอ้างอิง	118
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก.	128
ภาคผนวก ข.	129
ภาคผนวก ค.	131
ภาคผนวก ง.	136
ประวัติผู้เขียน	157

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.	จำนวนผู้สำเร็จหลักสูตรเกษตรครบวงจร และหลักสูตรวิชาชีพพระยะลีน จำแนกตามปี ที่สำเร็จที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง	49
2.	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำแนกตามหลักสูตรและปีที่สำเร็จ ของตัวอย่างประชากร	55
3.	ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้สำเร็จการฝึกอบรมวิชาชีพจากชั้นเรียน ภายในศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี ปี พ.ศ. 2530-2533 จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ปีที่สำเร็จ หลักสูตรที่สำเร็จ และประเภทของหมู่บ้านที่พักอาศัย	58
4.	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น เกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพ ในด้านความ พึงพอใจที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพ	62
5.	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพในด้านความพร้อม ของครูผู้สอนในชั้นเรียน	63
6.	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพ ในด้านการใช้สื่อ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน	64
7.	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพในด้านสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานในท้องถิ่น	64
8.	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพในด้านการจัดกิจกรรม ที่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่น	66
9.	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพในด้านควรปรับปรุงการ จัดฝึกอบรมวิชาชีพ	66

ตารางที่

10. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลของโครงการศูนย์ฝึกและ
พัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านการประกอบอาชีพและ
เพิ่มพูนรายได้ 68
11. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลของโครงการศูนย์ฝึกและ
พัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านความผูกพันในท้องถิ่น ... 69
12. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลของโครงการศูนย์ฝึกและ
พัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านการศึกษาต่อเนื่อง 71
13. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลของโครงการศูนย์ฝึกและ
พัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในด้านการเป็นผู้นำและเข้าร่วม
กิจกรรมพัฒนาชุมชน 72
14. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบ t-test
ของการเปลี่ยนแปลงด้านการประกอบอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ระหว่างผู้สำเร็จ
หลักสูตรเกษตรครบวงจรและหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำแนกเป็นรายข้อ 74
15. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบ t-test
ของการเปลี่ยนแปลงด้านความผูกพันในท้องถิ่น ระหว่างผู้สำเร็จหลักสูตร
เกษตรครบวงจรและหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำแนกเป็นรายข้อ 76
16. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบ t-test
ของการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาต่อเนื่อง ระหว่างผู้สำเร็จหลักสูตรเกษตรครบวงจร
และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำแนกเป็นรายข้อ 78
17. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบ t-test
ของการเปลี่ยนแปลงด้านการเป็นผู้นำและเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน ระหว่าง
ผู้สำเร็จหลักสูตรเกษตรครบวงจรและหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำแนกเป็นรายข้อ ... 83

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1. ความสัมพันธ์ตัวโครงการ และการลงมือปฏิบัติ 15
2. กรอบความคิดในการวิจัย 45

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย